

KLEMEŇA HANUŠOVÁ

1845-1918

PRVNÍ UČITELKA TĚLOCVIKU

Klemeňa Hanušová, vlastním jménem Klementýna Hanušová se narodila roku 1845 ve Lvově české rodině filozofa, jazykovědce a vlastence Ignáce Jana Hanuše a jeho manželky Laury. Hanuš byl příznivcem tělesné výchovy a celá rodina Hanušových doma pravidelně cvičila. Klemeňa docházela cvičit také do Malypetrova tělocvičného ústavu.

Od roku 1866 pak byla Klemeňa s dalšími dívkami Miroslavem Tyršem (zakladatelem Sokola) připravována na budoucí roli cvičitelky. Členství v Sokolu bylo umožněno pouze mužům, ovšem Tyrš byl nakloněn ženskému vedení dívčí tělovýchovy. Klemeně Hanušové se dostalo jak potřebných teoretických základů, tak i praxe v Ústavu J. E. Purkyně. V roce 1869 byl založen ekvivalent k Sokolu pro dívky, Tělocvičný spolek paní a dívek pražských, kde jako první cvičitelka začala prosazovat dívčí tělocvik na obecných školách a dokonce v roce 1871 o tuto možnost oficiálně požádala městskou radu. Zasadila se také o to, aby budoucí cvičitelky mohly docházet na přednášky z anatomie, které by je více připravily na budoucí práci a umožnily jim více pochopit fungování lidského těla.

Působila také v Ústavu pro vzdělání učitelek sv. Anny a pomáhala dívkám se špatným držením těla aplikováním různých ortopedických cvičení a zavedla cvičení na čerstvém vzduchu. Spoluzakládala Spolek pro pěstování her české mládeže v roce 1892 a angažovala se v Českém výrobním spolku. Byla autorkou řady tělocvičných příruček zaměřených na tělovýchovu žen a dětí, např. Dětský tělocvik: návod, jak dívky útlého stáří cvičiti a pohybem zdravě zaměstnávati, Hry míčem pro veselou mládež .

Během první světové války byla pod policejním dohledem a počátků první Československé republiky se již nedožila. Zemřela v říjnu roku 1918 v Praze.

Zdroje

GELNAROVÁ, Jitka a Ema SOUČKOVÁ, ed. Vlastním hlasem: In her own voice. Praha: Národní muzeum, 2019. ISBN 978-80-7036-592-2.

LIBICHOVÁ, Lenka. Ženský Sokol. *Studia Ethnologica Pragensia*, 2015, 2: 102-109.

Fotografie

Portrét Klemeni Hanušové [online]. Wikipedia.org [cit. 2022-03-30]. Dostupný z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Klemena_Hanusova_Vilimek.jpg